

Warmeluchtbehandeling lelie

PLAMV zorgt sinds 2010 voor problemen in lelie. Het virus kan zich via het warmwaterbad verspreiden. Een mogelijk alternatief kan een behandeling met warme lucht zijn. In 2008 en 2009 deed PPO hier onderzoek naar. In 2016 startte Delphy op verzoek van het KAVB Leliefonds opnieuw onderzoek met deze behandeling. De eerste resultaten ogen goed. Dit jaar komt er een vervolg.

Tekst: Hans Kok, Delphy
Fotografie: Delphy

In de winter krijgt veel lelieplantgoed een warmwaterbehandeling, al dan niet in een gewasbeschermingsmiddel (onder meer 1% captan), om ziekteverwekkers zoals wortellessieaaltjes (Pratylenchus penetrans), bladaaltjes, Fusarium en woekerziek te bestrijden. Bladaaltjes worden voor 100 procent bestreden, wortellessieaaltjes voor ongeveer 95 procent. Een bol met Fusarium wordt niet meer gezond tijdens de warmwaterbehandeling maar de in het bad zwevende Fusariumsporen worden wel gedood. Dit geldt ook voor woekerziekbacteriën die worden bestreden in het warmwaterbad.

Sinds 2010 hebben lelietelers te maken met het virus PLAMV. Dit virus kan zich heel goed verspreiden in water. Het tegengaan van die verspreiding gebeurt met gewasbeschermingsmiddelen. Veel kwekers gebruiken hiervoor ECA-water tijdens de warmwaterbehandeling. Analyse van watermonsters uit het warmwaterbad waaraan ECA-water is toegevoegd tonen geen virussen, schimmels of bacteriën meer aan. Toch wordt nog te vaak gezien dat een virus, schimmel of bacterie later weer toeslaat en de bol alsnog ziek wordt. Dit duidt er op dat het ECA-water wel afdoende het water en de buitenkant ontsmet, maar niet ver genoeg de bol binnendringt om ook daar de pathogenen te bestrijden.

Een alternatief voor de warmwaterbehandeling zou een behandeling met warme lucht kunnen zijn. Zolang het tegendeel nog niet is bewezen, vindt er geen verspreiding via de lucht plaats van PLAMV, Fusarium en woekerziek. Mocht dit wel zo zijn dan zal tijdens de warmeluchtbehandeling een luchtontsmetter ingezet moeten worden. Voordelen van deze behandeling zijn: er kan een grote hoeveelheid bollen gelijktijdig worden behandeld en er zijn geen gewasbeschermingsmiddelen nodig. Een bewaarcel met heaters en luchtbevochtigers is voldoende.

NIEUW ONDERZOEK

In 2008 en 2009 deed PPO onderzoek naar deze toepassing. Daaruit bleek dat de lilies een warmeluchtbehandeling van 24 uur bij 41°C goed kunnen verdagen, mits toegepast kort voor het planten. Bollenmijten werden volledig bestreden evenals bladalen. Wortellessiealen werden ook bestreden, maar minder dan met een warmwaterbehandeling in het niet meer toegelaten formaline. Voor een vergelijkbare doding zal de warmeluchtbehandeling dus langer moeten worden aangehouden of bij een hogere temperatuur worden uitgevoerd. Hiermee wordt de kans op schade groter, maar met de behandeling kunnen dan wel alle wortellessiealen worden bestreden.

In 2016 is Delphy, in opdracht van het Leliefonds van de KAVB, onderzoek gestart naar het verder ontwikkelen van de warmeluchtbehandeling van lelie onder praktijkomstandigheden. Op een praktijkbedrijf hebben cultivars uit de Oriëntals, OT- en LA-hybriden een warmeluchtbehandeling ondergaan. Een belangrijk aspect van de behandeling is de RV. In andere bolgewassen die een warmeluchtbehandeling ondergaan, wordt de RV niet gereguleerd. Omdat de leliebol heel gevoelig is voor uitdroging, mag de RV niet te laag worden tijdens de warmeluchtbehandeling.

Een deel van de bollen is opgeplant op de proeftuin van Regionaal Onderzoek Lelieteel (ROL) in Wapse. De warmeluchtbehandeling werd goed doorstaan door de bollen. De leverbare bollen staan nu in de kas om na te gaan of er geen nadelige na-effecten zijn die in de kas tot uiting komen.

De proef wordt dit jaar herhaald waarbij weer een aantal OT's, LA's en Oriëntals een warmeluchtbehandeling zal ondergaan, waarna opplant bij ROL volgt. Daarnaast wordt onderzocht of PLAMV, de sporen van de Fusariumschimmel en de woekerziekbacteriën zich via de lucht kunnen verspreiden. Mocht dit zo zijn dan zijn aanvullende maatregelen zoals een luchtontsmetter nodig. De resultaten van dit onderzoek zijn beschikbaar voor de lelietelers die meebetalen aan het Leliefonds van de KAVB.

